

Kuinka toteuttaa demokratiaa? Poliittisen puolueen näkyvyydestä koulussa

Pia Mikander ja Jenny Högström

Esityksen lähtökohtana on suomenruotsalainen yläkoulun yhteiskuntaopin luokkahuone. Oppitunnilla käsitellään poliittisia puolueita ryhmätöiden muodossa. Perussuomalaisia käsittelevän esityksen jälkeen opettaja ilmoittaa, että kyseisestä puolueesta on kutsuttu edustajaa koulun tiloissa pidettävään väittelytilaisuuteen. Yksi oppilaista osoittaa turhautumista ja kyseenalaistaa perussuomalaisten tulon kouluun. Luokassa keskustellaan vilkkaasti, mutta opettaja ei varsinaisesti vastaa annettuun kysymykseen. Videoetnografinen aineisto herättää meidät kysymään, milloin on demokratiaopetuksen valossa perusteltua kutsua kouluun populistiseksi luokiteltava puolue (Criss, 2020), kun populismi on lähes väistämättä antidemokraattista (Müller, 2021). Kysymys voidaan nähdä kiistanalaisena. Tarkastelemme kysymystä demokratiateoreettisesta näkökulmasta rakentaaksemme ymmärrystä koulujen vastuullisuudesta ja toiminnasta. Nojaamme Eskelisen (2019) ehdotukseen, jonka mukaan demokratian tulisi sisällyttää kaikki mahdolliset ajatukset, paitsi niitä, jotka horjuttavat itse demokratiaa. Lisäksi sovellamme ajatusta demokratiasta ideologiana (Arnstad, 2018; Burman, 2021) ja näemme agonistisen ajattelun (Mouffe, 2013) merkittävänä kontribuutiona demokratiaopetuksen kontekstissa. Oleellista on myös sananvapauden ja demokratian välisen yhteyden tarkastelu (Wikforss, 2021, Titley, 2020)